

חברת ד'

(נוסד בשנת תרע"ג בפולין)

חלק ח'

חודש תמוז, תרצ"ד

הפרדים

קובץ רבני חדשי

יופיע לאור כעת בשיקאגו

ישא מדברותיו להגדיל תורה ולהאדירה בהשתתפות גאוני וגדולי דורנו שליט"א

העורך והמו"ל

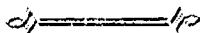
הרב שמואל אהרן הלוי פרדס

מלפנים רב ור"מ בזוועזע ובנדון (פולין)
ואב"ד בשימששקאוו (גאליציען), וכעת בשיקאגא.

מחיר "הפרדים" לשנה:

בחו"ל: — 2 דולר

בארצנו: — 3 דולר

"HAPARDES"

Rabbinical Monthly Journal

Price—\$3.00 Per Year

Volume 8.

July 1934

Number 4.

RABBI S. A. PARDES, Editor

1408 Independence Blvd.

Chicago, Illinois

Phone: Rockwell 3290

Entered as second class matter November 15, 1928, at the Post Office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

תכן הענינים

- (כד) שחיטת עופות בחתיכת כל הראש ----- הרב יוסף זוסמאנאוויץ, סלבודקה
 (כה) נשואי האזרחים ----- הרב משה הורוויץ, ניו יארק
 (כו) בריני יפ"ת ועבר ----- הרב יחיאל מיכל חרל"פ, ברונקס, נ. י.
 (כז) טומאת נעים ----- הרב צבי מאיר הכהן ראזענבלום, שיקאגא
 (כח) אין מביאין קדשים לבה"פ ----- הרב חיים ראזין, ברוקלין, נ. י.

ספרים חדשים, מודעות בעולם הכשרות והמסחר

עזרת תורה!

ישראל, רחמנים בני רחמנים יתנו תמיכתם.
 המוסד "עזרת תורה" עוזר ותומך גם רבנים
 ביו"א, ובפרט לרבנים עולי ארץ ישראל. בימים
 הללו יצא קול קורא מאת הגאון הגדול הרב ר'
 ישראל ראזענבערג שליט"א נשיא המוסד "עזרת
 תורה", קול המשבר לבבות בעד רבני רוסיא.
 חוסו נא, רחמו נא! עזרו נא! שלחו נדבתכם
 להמוסד "עזרת תורה",

הכתובת:

EZRAS TORAH FUND
161 Clinton St. New York

לקוראי וחותמי הפרדס

בחודש העבר נשלח מכתבי חשבון לכל קוראי
 וחותמי "הפרדס" אין לתאר גודל הנחיצות
 הסבוכה הדורש מכם. דבר קטן דורש מאתכם
 שלשה דולר. תשלחו מיד.

המערכת

הימים הכאים, בעת שנוסעים למקום אויר,
 יהיו מוקדשים לחכרות צדקה בעד המוסד
 הקדוש על כל איש ואשה לנדב תמיכתו בעד
 הרבנים האומללים במוכיטה, אשר ממש אין
 לתאר צערם ומצוקם. פשוט ממש מתגוללים
 בחוצות בלי בית דירה, ובלי מלבוש וכסות
 ומנעל. עובדים עבודת פוך, וכולם בקול אהר:
 תנו לנו לחם לאכול! כבר עברו ימים ושבעות
 אשר אין לנו לחם לאכול, ואנו אוכלים מאכלי
 בהמה. הרבנים הללו נעשו חולים ונפוחי רעב.
 חלושי כח ושבורי לב. ובכל זאת המה גבורים
 וקדושים, מחזיקי היהדות ועומדים על המשמר
 במסירת נפשם ונפשם גם יחד, לכל דבר הקדוש
 לנו ולכל בית ישראל.

רבנים ועסקנים! הכריזו צדקה בכתי כנסיות
 בעד "עזרת תורה. ובטוחים אנו אשר אחינו בני

אבקש לכל הלוקחים חבל ב"הפרדס" אשר מאמרם יהי נכתב בלשון
 נקייה. וגם יתיה נכתב על צד אחד של הניר. וגם כל מי שהעתיק דירתו למקום
 אחר להודיעי מיד.

מערכת "הפרדס".

סימן כ"ד

שחיטת עופות בחתיכת כל הראש

כבוד הרבנים הגאונים המפורסמים
מנהלי בית המדרש לרבנים בבערלין
שליט"א

ע"ד השאלה ע"ד שחיטת עופות בשחיטת כל המפרקת, שנזרה הממשלה, איך לעשות והאריך בדברי הרמ"א ביו"ד סימן כ"ד ס"ה, שכתב דהמנהג להטריף אפילו לא חתך רוב מפרקת מהרי"ו ואגוד ותה"ד כי אין לשנות, כי יש מרבנות סוברין בן דקדק ראב"ה מפירוש רש"י, עיין ט"ז סק"ב, שהביא דהרבה ראשונים פירשו ברש"י רק שאין צריך לחתוך מפרקת לא שיהי' אסור לחתוך המפרקת וכתב ת"ה סימן ספ"ו, שאינו אלא חומרא והביא דברי הרשב"א בתורת הבית, שכתב וז"ל קרא אתי דלא לשויה ניסטרטא כלומר במקום, שוב בלבר, דהיינו הסימנים, אבל לא ישבור המפרקת קודם שתצא נפשה מבליע דם באברים עכ"ל וברק הבית חולק וכתב, שאין חשש אלא דוקא על ידי שבירה. כו' ומאד תמהתי על מאור עינים הרשב"א, שהרי הוא עצמו גורס בפרק כל הבשר ומבליע דם באברים ואסור חי על ידי מליחה מותר ואי ס"ד דקרא אתי לזה ה"ל כלל נשחט ויש לאסור אפילו על ידי מליחה ועיין נקורת הכסף דלכתחילה אסור אפילו על ידי מליחה אבל גם רבני הנקורת הכסף תמוה בזה דהא לצלי לכו"ע מותר אם כן עדיין הוא כשחוט לגבי צלי עוד תירץ הנקורת הכסף אי נמי אשמעינן דבקרשים אפילו דיעבר אסור וכרשמע לשון הרשב"א שם שכתב וז"ל אבל לא המפרקת, כדי שלא יבלע דם באברים ובשחיטת קרשים לדם הוא צריך להזיות ולזריקות עכ"ל וזה גם כן פלא לענ"ד דלמה להש"ך להוסיף דמשום דבקרשים לדם הוא צריך תיפוס ליה רהוא כיון דמבואר בזבחים (דף כ"ה) דמום פוסל בקבלה אם כן אם חתך המפרקת קודם קבלה בלאו הכי יהיה פסול דהרי קרשים פוסל מום בקבלה ואסור לקבל מבעל מום וכרוחק יש לישב דאם שובר מפרקת כיון שכתב הט"ו בסימן כ"ז

בשם אחיו הגאון דאם שובר מפרקת ולא חתך החוט כשרה ויכולה להתרפאות אם כן הוי מום עובר וכבר כתב השטמ"ק בזבחים (כ"ה) דמום עובר אין פוסל בקבלה לזה הוצרך לומר, מפני שצריך לדם ומשום זה הוא דפסול בקרשים שחסר דם שיבלע באברים והבן אף דהט"ז כתב דרק בשבירת החוט הוא שאסור אם חתך את המפרקת ואם חתך החוט הרי נעשה טריפה אבל פשוט דזה לא אמר הט"ו רק לפי הסברא שהוא פסול שחיטה ומשום דחוט תלי בי החיותא וזה פוסל אבל לפי סברא דנבלע דם אם כן אף בלא פסיקת חוט נאסר ולא הוי טריפה ויכולה להתרפאות ולא הוי דם מום עובר ולא פסול בקבלה ובאמת מזה הטעם תמוה מאד לענ"ד דברי הרא"ה בברק הבית בשער"א בהכשר הנשהטים שכתב וז"ל אבל במתיו דרך שחיטה לא נאמר שאין דם נבלע בכך ובפירושו אמרין כריש השוחט אין לי אלא נתחים שישנן בכלל הפשט ונתוח כלומר שאותן נתחים הוא חייב להקריב מנין לרבות את הראש שכבר חותו משום דשחיטה מן הצואר והרשות נתונה לו לשחוט ולחתוך כל מה שרצה שהרי לא נאמר בבהמה לא יבריל ואם כן אפשר לו לראש ואפילו בקרשים ואפילו שהוא צדיק לדם עכ"ל. ותמוה מאד דכיון שמפרש שמתיוזין הראש קודם זריקה איך יוכשר לזריקה הא מום פוסל בקבלה וצ"ג על הרא"ה וז"ל.

הנה האשכול בהלכות שחיטה סימן י' כתב יש מן החכמים שאמרו דאיוהרו שלא יחתוך המפרקת בשעת שחיטה לשנים ואי פסל לכולה דרשה פסול כו' ותו א"א התורה אסרה לחתוך המפרקת דלא הוי שחיטה תיקשה הא דאד"ח השובר מפרקת קודם שתצא נפשה הרי זה מכביד את הבשר ונוזל את הבריות ומבליע דם באיברים תיפוס ליה דנבילה היא מגזיה"כ שלא יחתוך המפרקת כו'. ויש מי שמפרק חתיכת מפרקת עם הסימנים בלא הפסק אסור מה"ת אבל אם שחט הסימנים ושהה שעור שהיה ואח"כ שבר המפרקת בתניה לא אסרה תורה דלא הוי כשחיטה חדא ואינו אסור אלא משום מבליע

שחיטה והמפרקת שובר שפיר דין הוא שכשירה שחיטה זו ולא נצטרך לאוקמא רוקא בששחט ושהה והך דשובר מפרקתה דאסור רק משום מבליע דם באיבריה אלא פשוט דשובר שאני ולפי"ז בנדרין דידן דארצות הגזירה יוכל לעשות זאת על ידי שבירת מפרקת או שיחתוך בסכין על ידי שבירת מפרקת או שיחתוך בסכין פגום המפרקת ואפרש טעמו של רבד דהנה הרמ"א ביו"ד סימן כ"ה שמחמיר משום דם ע"כ ראינו מחמיר שהוא פסק בסימן ס"ז רבשובר מפרקת מותר על ידי בישול וזמליחה ע"כ דחושש לרעת הראשונים שהיא גדר שחיטה פסולה ולאילו הרי בעשה המפרקת בפסולים אחרים שמראה שפסק שחיטה הרי אף לדידיהו כשר וכמוכרח מהאשכול אם כן בכל הני עצות הרי אף להרמ"א כשר אף בבהמה וזה נעלה מעל כל ספק.

(המשך יבוא)

יוסף ווסמאנאוויץ

רב אב"ד בסלובודקה
מת"ס חלקו של יוסף

סימן כ"ה

נשואי האזרחים

(המשך בחלק ח' חוברת ג' סימן ט"ז)

אבל מה שעושה לטועה את הב"ש אינם נכונים, כי גם הב"ש לא כיון לאמר שבזה "שכנסה לבית לשם אישות הוה קדושין בביאה" שהיא מתקדשת אליו בסתם ביאה בלי כונת קנין לשם קדושי דת משה וישראל. כי דעה כזו לא עלה על שום פוסק, וגם על רעת הב"ש שהוא אומר בפירושו בסימן קמ"ט "ואם לא נשאה כרין נשואין א"כ מחיבא תיתי לומר שבעל לשם קדושין" הרי שפתיו ברור מללו שצריך לכוין לשם קדושין. אבל באמת יש לפעמים גלוי לכל שנושא אותה לשם קדושין דת משה וישראל. כגון שפרסם מקורם שנושא לשם זה, וכעין שאלה שבא לפני

דם באברים עכ"ל הנה למדנו מדברי האשכול דיש עוד שיטה בשיטה זו דאסור חתיכת מפרקת משום רלאו שחיטה הוא והוא נבילה אלא שהקשה קושיות על זה והנה באמת עיקר חמור הקושיא הוא מסתברא דכאן שכבר הוכשר בשחיטה איך יחזור ויפסל כמבואר בזבחים (כ"ט) וגבי שהיה במיעוט בתרא כבר בירר הבית הלוי משום דצריך לשחוט כל הסימנים אלא שאם שחט רוב רובו ככולו אבל בשהה וגמר גם המיעוט בתרא שחיטה והוי לה שהיה בשחיטה משום דגמר ושחט בפועל לא מגרע מאילו לא שחט ורוב ככל משום זה כנשחט אבר גמר הוא רק משום מציאות שחיטה והרי שהה אבל כאן שכל הסימנים שחט למה יופסל בעשה אח"כ גיסטרא אם כן רבדי הראשונים צריך באור.

ונלע"ד בכונתם דס"ל דדין שחיטה הוא לבר במעשה דשחיטה אלא גם בגמר המעשה זסלוק מהשחיטה ובמה ששחט הסימנים ולא יותר בזה הוא מראה שלא חתיכת בשר בעלמא הוא חותך אלא שגם שחיטה הוא שהרי חותך זה ולא יותר וזהו שחיטה אבל אם גם את המפרקת הוא חותך בזה הוא מראה שאין כונתו לשחוט אלא לחתך ולזה הוי נבילה שחסר ענין שחיטה שזהו שחיטה שמראה שחט ולא יותר אבל אם אין מפסיק וחותך הלאה הוא מתאה שאינו שחט רק חותך ולפי"ז לק"מ מה שהקשתי דאחר שהוכשר יחזור ויפסל זה אינו דבאמת כל זמן שלא הפסיק ולא סלק את ידיו מן השחיטה עדיין לא הוי שם שחיטה כשירה וזה שאין מפסיק אלא חותך הלאה לא הוכשר מעולם וז"ב בכונת הראשונים שבאשכול.

ומעתה מובן מאד מה שכתב האשכול דאם שהה ואח"כ חתך המפרקת כשרה הרי בזה נופא הדאה שאין רוצה לקיים בחתיכת מפרקת שם שחיטה ששחה ובחתימת סימנים הוא רצה לקיים מצות שחיטה כרין שמפסיק בינה לבין שחיטה אם כן שפיר הוי לה שחיטה כשירה ומותר וז"ב ולפי"ז פשוט לענ"ד דבשובר מפרקת כיון דהסימנים חתך ואת המפרקת שבר הרי בזה נופא הוא מראה שאת חסמנים אינו חושב להכות רק לחתך כרין

והנה כת"ר אומר וכמעט מפורשים הדברים בתשובת הריב"ש, ומביא את ספלא דעתך של "אמר האומר" שלא היה ולא נברא. וז"ל "אפילו הרמב"ם לא אמר אלא בפניו על הפנוי בדרך מסרה, אבל זה שנשאה בחוקי העכו"ם והתנה עמה להיות אשתו, הו"ל כמדבר עמה על ע"ס, בשעה שנתיחד. וה"ל כמו שמפרש ואומר לערי יחור שרעתו לבעול לשם קרושין" ועושה מזה ק"ו "הרי דאפילו לגבי אלו הבאים להתארס ע"פ חוקי הנינים וכו' ויש לחוש ולומר שרעתו לבעול לשם קרושין, וע"כ אנו צריכים לומר שאינו סבין לקרושי דמו"י אלא לשם קנין אישות בעלמא, כלומר להיות לו לאשה לבדו, ואסורה על אחרים, שהם הקרושין שצותה לנו התורה, דאסר לה אכו"ע כהקדש" מארי דאברהם הלא מעשה לסתור! זה האומר אינו אומר, אלא בזה שנשא אשה בחוקי רת הנוצרית, שהאשה הזאת אסורה על אחרים כל ימי חייו, וגם הוא אסור על אחרות וכל ההתחייבות שיש בחוקי רת משה וישראל יש בחוקי רת הנוצרית ועוד יותר, ועריפא משרך והעסקין על עע"ס, כי בשירוך ובעסקין לעי"ס עוד לא נכנסו בהתחייבות כי עוד לא נמר הדבר וכאן נכנסו בהתחייבות ונמר הדבר וכאן באמת היא מקורשת ע"פ דין, אם נתן לה מעות בסתם, ואין אנו צריכים לחזקה אא"ע בכ"ז כי הדין הזה הוא גם בקנין כסף, עכ"ז הריב"ש רוצה בשתי ידים הסברה הזאת להלכה ואומר שאין כאן חשש קרושין מפני שאינו סבין לקרושי דמו"י ואף שהם דרים ומתנהגים כאיש ואשתו, ובטח אינו סבין בביאתו דוקא, לבלתי לקנות אותה בביאתו, וסובר שחקרושין צריכים כונה לקנות בקנין דמו"י ואנן מה נעני אבתרי' הלא נשואי האזרחים שלנו, אין בהם שום התחייבות שתהא יד אשה כיד בעלה, ושתהא אנורה ביה כל ימי, ושתהא אסורה על אחרים באיסור, ובכל עת שהיא רוצה תוכל להפטר ממנו, ולעזבו מבלי רצונו והסכמתו. הלא זה פשוט עסק שותפות של דיני ממונות עד זמן שירצו, שותפות של תאוה וגידול ולרות. ואין כאן שרכו להתחייבות קרושי דמו"י ורת הנוצרית, ואין כאן עסקים באותו ענין. כי

זה כבר, בכחוד ובחורה שהעמידו חופה בחצר ביה"כ בעיר קטנה, וכל בני העיר היו בחופה הזאת, אך החלה שרפה בעיר, וחללו לנמור את החופה בחפזון, ומרוב חרדה ובחלה סדרו הכל: הברכה הראשונה והאחרונות, וגם קראו הכתובה, אבל שכחו את העיקר, והבחור לא קדש את הבחורה. והם זכרו את חרבר בחצות הלילה ובישו להקיר זאת לאחרים. והבחור בא על הבחורה בלי קרושין. ופסקתי שהיא מקורשת לו בביאה ע"פ דברי הב"ש האלה, אחרי שגלוי לכל שנשוא אותה לשם אישות הוא כאלו היו עדים בדבר, ולא נרע משדכו ועסקו באותו ענין ואח"כ נתן מעות בסתם, והן הן ערי יחוד והן הן ערי ביאה, ודברי הב"ש נכונים ואין כאן סתירה מדבריו בסומן כ"ו לדבריו ובסימן קמ"ט, ששם שואל על הרמ"ה ממ"נ אם נשאה כדיון הדי קרשה ואם לא נשאה כדיון רק הכניסה לביתה א"כ מהיכי תיתי שבעל לשם קרושין.

אף שאומרים חזקה אא"ע בב"ז כ"ז שהיו ערי יחוד, אבל בלא עדים רק גלוי לכל אבל הם אינם יודעים מזה שנלוי לכל וח"ז כמו שהכמינו עדים שהם לא ראו את העדים שהקדשין אינם תפסים וכמו שכתב הר"ן בשם הרשב"א בס"פ הזורק ומי שאחזו צריך שיהי עדי יחוד רואים אותו והוא רואה אותם וכו' לפי שאדם יודע שהמקדש בינו לבניה שלא בעדים אינה מקורשת הלכך כשבעל לשם זנות בעל ולא לשם קרושין ומה שכת"ר רוצה להסתייע, מדברי התוס' ע"ז כ"ז ע"א דלר"י אעפ"י רבעי מילה לשמה, מכשיר ליה לעכו"ם למול את ישראל ולא פסלינן ליה משום "עכו"ם אדעתא דנפשי קעביר" כדפסלינן ליה לכתיבת הגט, משום דעכו"ם סתמא קעביר, וגבי מילת סתמא לשמה קאי, אבל גבי גט אשה סתמא לאו לגירושין עומדת, אין הנידון דומה לראי', גבי מילה הרי מחול הוא לפניך אבל גבי קרושין, אין אנו יודעים אם נכנס בהתחייבות של קרושי רת משה וישראל, ודיני קרושין עוד יותר צריכים כונת קנין מנט שהגט בעצמו מראה שהוא רוצה לגרש את אשתו, אבל פה אולי לשם זנות בעל.

משמע ממעשיו שהוא רוצה בונות" וגם החלפת מחוקק סימן כ"ו אינו מחמיר באנוסים רק אם שומרים מצות בצנעה ונשאו בחוקי דת הנוצרית, שהיא מחיבת בכל החיובים שמתחייבים בקדושי דמו"י, והוא שדרך ועוסקים באותו ענין, ונזהרים בנרה ובמקוה טהרה, במבואר בריב"ש ובמשנה למלך בשם הרדב"ז רמב"ם הלכות נירושין הל' י"ח.

היוצא מדברי אלה אחרי בירור הדין הזה קדושין אינם חלים רק אם מתכוננים האיש והאשה, להתחייב בכל החיובים היוצאים מקדושי דת משה וישראל, ואם לא כונו לזה אין בקדושין האלה גם חשש איסור.

אם שרכו אותם או עסקו בענין חיובי קדושי דת משה וישראל ונתרצו, ובעלו סתם אם לא עשו מעשה בפירוש המגלה דעתם שאין חוששים לדת משה וישראל אז היא מקודשת מספק, ואם גלו דעתם בפירוש, שאין חוששים ואין מכונים לקדושי דת משה וישראל אף שהם מקבלים עליהם החיובים של קדושי דמו"י הקדושין אינן תופסין.

לפי הפוסקים המתירים פלגש להריוט ופלגש היא בלא קדושין אין אומרים חזקה א"א בב"ז אלא בחני הנזכרים בתלמוד המגרש את אשתו ולן עמה בפונדקי, ובקדשה על תנאי וכנסה סתם וקטנה שלא מיאנה והגדילה ועמדה וניסת לאחר "כיון שמתחלה לקחה בתורת אישות מסתמא אדעתא דהכי דד עמה ואז עובר באיסור" זה לשון הנוב"י אבע"ז מהרו"ת סי' נ"ד וגם הרמב"ם נראה שסובר כן ואף שאוסד פלגש להריוט, כן נראה מלשוננו ואף מי שיאמר שהרמב"ם, לא אמרה אלא כבא על הפנוי" כדרך מקרה אבל זה שנשאה בחוקי הנשים והתנה עמה להיות אשתו הו"ל כמדבר על ע"ק בשעה שנתיחד עמה והו"ל כמו שפירש ואומד לעדי יחוד שדעתו לבעול לשם קדושין, לא אמר אלא על מי שנשא בחוקי דת הנוצרית שמחייבת בחיובי אישות לא פחות מחיובי דת משה וישראל. ואולי גם הנאונים לא אמרו חזקה זו בסתם פנוי הבא על הפנוי' אלא

אין כאן לא איסור זנות ואין כאן היתר אישות ע"פ החוק וגם בעת שהיא ררה עמו כאיש ואשתו, החוק מתיר אותה לענוב על זרים, ואם הבעל מקפיד עשה גם הוא מה שלבו חפץ או לבלי להספיד.

והרד"ק שהי' חוכך להחמיר, באונס ואנוסה שנשאו ע"פ דת הנוצרית, הוא רק מטעמים האלו "שאינן אומרים ונמד ובעל לשם קדושין מטעמא שחזקה א"א בב"ז, אלא באותה שאנו רואים שדעתו לקחתה לאשה, שתהי' אסורה לכל, כגון במקדש על תנאי וכיו"ב שבכל אלה דעתו שאינו חפץ בה אא"כ תהי' אסורה לכל אדם. והיא חוקי דת הנוצרית, שמחייבת בחיובים כאלה, את כל הבאים בבית הנשואים לפי חוקי' שיש בהם איסור זנות באופן חמור. וכ"ז הוא אומר אך באנוסים, שהיו ע"פ רוב שומרים ומדקדקים במצות בצנעה, ולא כמומרם להכעיס שאין אצלם החזקה אין א"א בב"ז. ומובן מאלו שמפסק הגאון מקארלין אין מביאים דאי, אחרי שנשא ע"פ חוקי דת הנוצרית ואח"כ חזרו בתשובה ויש כאן שדרך ועוסקים באותו ענין ובעל סתם שהיא מקודשת לפי דעת בלי שום ספק, ואינני יודע מאיזה טעמים פסק ה"ז מקודשת מספק. (הספר י"ד דוד אין בידי וכן ספר).

ואם הריב"ש אומר בנידן ידי' במומד שנשא מומרת "ראפילו לדעת אותם הנאונים, שסוברים דכסתם אמרינן דלשם קדושין בעל, בנדן זה לא בעל לשם קדושין, כיון שהתחילו בנשואין כחוקות הנשים, הרי הוא כאילו פדשו שאין דעתם לשם קדושין כדת משה וישראל, אלא כדרכי הנשים שאינם בניטין וקדושין "הרי אפילו באלה שאם היו מקדשים ע"פ דינו דת משה וישראל היו מעמידים את חייהם בסכנה, ומה גם באלה שברצונם הטוב בלי שום אונס של סכנת נפשות הם בוחלים בקדושי דמו"י. וסברתו נמצא בהרב המגיד ברמב"ם הולכות נחלות פרק ד' לענין הבא על שפחתו וז"ל "דהתם הוא בשטר אירוסין משמע ממעשיו שהוא רוצה דרך אישות, אבל בא עליה שלא בקדושין, אדרבה

יצה"ר, הנרות בע"כ הוי גוי', ולמה לא יטבל אותה לשם שפחות והיא ישראלית נמורה וכו' ע"ש וגם הוא לא ראה שכבר קרמו בקושיא זו הריטב"א והמ"ב הנ"ל.

אולם במנחת חנוך שם כתב עוד ואפשר דסובר רביא דראשונה בנייתה ומה שמטבילה לשם שפחות אין פירה, דהאסור דס להשתמש ובאמת לא ישתמש, ואיסור שיחול עלי' שם שפחה לא מוכח, ואין איסור בדבר עכ"ל. והוספתי בניאור הדברים עפ"י המפורש ביבמות (מ"ו א') דדוקא בלוקח מנכרי צריך לתוספו במים בשעת טבילה, ופירש"י וצריך לתת עליו עול מלאכה במים כדי שתהי' נראית כטבילת עבדות ע"ש, אבל נכרי גופי' שמכר עצמו לישראל אפי' קדם וטבל לשם בן חורין לא קנה עצמו בן חורין, והכא קנה את השפחה בשבי' הרי זה כנכרי שמכר את עצמו, וכוראי גופה קני, ול"צ לתוספה במים, היינו לעשות אתה איזה מין מלאכה ולכן אינו עובר בלא תתעמר על הטבילה עצמה.

אבל מה דמסתפק בזה המנחת חנוך וכתב בלשון "אפשר" דכטבילה לשפחות עצמה מבלי עבודה אינו עובר על לאו דלא תתעמר, הנה לכאורה הרי זה דבר ברור, דהרמב"ם בה' מלכים פ"ח ה"ו כתב בפירושו וכן אם כבשה אחר שנבעלה לשם שפחה משישתמש בה עובר בלא תעשה שנאמר לא תתעמר בה שלא ישתמש בה ע"ש הרי אפי' אם כבשה לשם שפחה וע"י הכבישה בוראי בזה נעשית תיכף שפחה ולא הטבילה עושה אותה שפחה, רגם בלוקח עבר ואינו רוצה לא למול ולא לטבול, רככל זאת נעשה עבר וגם פה בפי"ת ע"י ככוש המלחמה שכבשה לשם שפחות נעשית תיכף שפחה, והטבילה באה רק לחייבה במצות כאשה, ואעפ"כ כתב הרמב"ם דדוקא משישתמש בה עובר בלא תתעמר שמשמע שמוש ממש ולא בקריאת שם שפחה בעלמא. ובחנוך עצמו כתב במצוה תסל"ד שלא נעבוד כאשת יפ"ת ועז"נ לא תתעמר בה פי' נתעמר לשם שמוש וכו' וכ"כ כגונב נפש מאחיו שכתוב בו והתעמר בו פי' שיכנסנו לרשותו וישתמש בו' ע"ש. ובגונב נפש הרי מפורש בסנהדרין (פ"ה ב')

בימיהם שלא היה הפסד לבעל אם נמר ובעל לשם סדושין אחרי שהי' לו רשות לנרש בע"כ ולקחת נשים אחרות אבל אחרי חרם דרבנו נרשם לא אמרו גם הם החזקה זו רק באשה שכבר נלה רעתו אלי' שאינו חושש להפסד זה לעומתה. ואולי גם הנאונים לא אמרו אלא כפנוי הבא על הפנוי' בפעם אחת במסרה שיצרו תקפה עליו ולא הספיק לתת לה כתובה ולכרך ברכת ארוסין ונשואין וגם לא צריך אבל מי שדרר תמיד בגי' ברכת ארוסין ונשואין וכתובה אין אומרים חזקה זו אצלו. שבלאו הכי ביאתו ביאת זנות כמבואר ברמב"ם פ"י הלכות אישות הל' ט' וז"ל אין פוחתין לכתולה ממאתים ולבעולה ממנה וכל הפוחת בעילתו בעילת זנות וכן הוא בנוב"י אה"ע מהדרא תנינא תשובה נ"ג.

וכל הפוסקים כולם מודים שהבא עלי' כנרתה לא אמרינן כביאה זו חזקה אא"ע בכ"ז.

מכל ה"ן טעמי יוצא הלכה ברורה שנשואי האזרחים שלנו אין בהם אף חשש כל שהוא משום אישות והיא מותרת לכל אדם בלי שום מקפוק בל"ל.

משה הורוויץ

רב אב"ד בקהלות גדולות ברוסיא

וכעת בניו יארק

מח"ס "דרשות רמ"ה", "חזיונות רמ"ה", "הגיונות רמ"ה", "חשקפות רמ"ה".

סימן כ"ו

בדיני יפ"ת ועבר

(המשך מח"ז חוברת י"ב סימן ע"ט)

ועיין במנחת חינוך במצות תסל"ב בדיון יפ"ת דהקשה על רשב"א מאי סבר דב"ד הותרה א"כ האיך קאמר אם רוצה שיהי' מותר מיר בלא המעשים כופה ומטבילה לשם שפחות הא אסור להחזיקה בשפחה אחרי בעילה ועובר בל"ת לא תתעמר, וע"כ סובר רב"ד אסור עד אחר כל המעשים וא"כ למה דברה תורה כנגד

מראות טומאת נגעים הי' טומאת נגעים נוהג. ועל זה אשיב, כי באמת לדעת הרמב"ם דס"ט דדבר המקבל רק טומאת נגעים מותר לסכך בו וכן הביא האשל אברהם באו"ח סימן תרכ"ט דזהו דעת הרמב"ם עיי"ש (היינו דס"ט) להרמב"ם דאין הלכה כסומכוס (שבת כ"ו). דס"ט דדבר המקבל טומאת נגעים פסול לסכך. ואם כן לדעת הרמב"ם אין נפקותא אם שכיח או לא שכיח כיון דאפילו אם שכיח ס"ט דדבר המקבל רק טומאת נגעים מותר לסכך בו אמנם כתבתי סברתי לדעת הר"ן דס"ט דהטעם משום שראוי להניח בכרים ובכסתות. ולא כתב משום טומאת נגעים כדעת התוספות ועל זה אמרתי דהר"ן יסבור כמו שהובא בט"ז סי' תרכ"ט דבפשטן דריק ונפיץ אין טומאת נגעים ועל זה נוכל לומר דבזמננו שאין טומאת נגעים שכיח בכלל, איכא למימר הסברא דבמלתא דלא שכיחא לא נזרו רבנן כמו בכל מילתא דרבנן דאמרין מלתא דלא שכיחא לא נזרו בה רבנן. לפיכך נתן הר"ן הטעם שראוי להניח בכרים וכסתות ולא כדעת התוספות דמשום גזירת נגעים אסור לסכך בפשתן דריק ונפיץ.

אמנם באמת צריכין אנו להבין דעת הרמב"ם דס"ט דאפילו דבר המקבל טומאת נגעים מה"ת מותר לסכך בו ומשמע מדבריו, דאפילו שהי' טומאת מראות נגעים נוהג ומרוע גרע טומאת נגעים משאר טומאות ואמרתי בזה דנוכל לומר מצד הסברא דלא דמי טומאת נגעים לשאר טומאות כי כל הטומאות יש בידנו להביא הטומאה על החפץ או על הבגד לא כן טומאת נגעים זה אין בידנו לעשות נגע בבגד רק זה הוא עונש שמימי כן נראה ליתן טעם הנון ברעת הרמב"ם זלה"ה והנראה לענ"ד כתבתי.

צני מאיר ראָוענבלום

דב בניהכ"נ "עזרת ישראל"
שיסאנא, איל"ט.

סימן כ"ח

אין מביאין קדשים לבית הפסול

(א) גרסינן בפסחים י"ג ע"ב פסולת וכו',

דבעי עימור ממש רק דהפלוגתא אי בעי עימור שוה פרוטה.

וראה זה דבר חדש שהרמב"ם הנז' גבי מכירה כתב סתם ואם מכרה עובר בל"ת שנאמר ומכר לא תמכרנה בכסף וכו', ולא הזכיר כלל ואם מכרה לאחר שנבעלה, כמו שכתב גבי איסור דלא תתעמר שהעתקנו את דבריו מקודם דעובר עליו דוקא אחרי שנבעלה. ועיין בסמ"ג ל"ת רל"ב שג"כ כתב בזה"ל יפ"ת שלא חפץ בה אדונה משלחה לנפשה ואם ימכור אותה יעבור בל"ת לא תמכרנה, וכן אם כבש אחרי שנבעלה לשום שפחות משישתמש בה לוקה וכו' ע"ש ומרוע במכירה לא הזכיר שהיתה אחרי שנבעלה כמו שהזכיר זאת גבי עמור דמיירי דוקא אחרי שנבעלה,

אמנם בחנוך מצוה תקל"ג כתבו בשניהם בשוה, וז"ל שלא למכור אשת יפ"ת אחר שיבוא עלי' החושש הרי הזכיר בפירוש דלאו דמכירה הוא רק אחרי שיבוא עלי', ומרוע לא הזכירו זאת הרמב"ם והסמ"ג הנז'.

(המשך יבוא)

יחיאל טיבלר חר"פ

בהגה"צ ר' יעקב משה שליט"א
בראנקס, ניו יארק

סימן כ"ז

טומאת נגעים

בהפרדס ח"ז חוברת ה' סימן כ"ט השיג עלי הגאון הגדול ר' אלחנן וואסערמאן שליט"א, בדבר מש"כ (הפרדס ח"ז חוברת ב' סי' י"ג) דלכך לא הביאו הפוסקים הטעם דלא חזי לסכך בפשתן דריק ונפיץ מטעם טומאת נגעים ואמרתי בזה כיון דליכא טומאת נגעים בזמן הזה לכך נתנו טעם אחר דהיינו הרמב"ם נתן טעם דכיון דריק ונפיץ נשתנה מצורת עץ והר"ן נתן טעם דפשתן דיק ונפיץ דאוי ליתן בכרים וכסתות ולקבל טומאת מושב ועל זה השיג עלי הרב הגאון הנז' כיון דראוי לקבל טומאת נגעים אין חילוק אם שכיח טומאת נגעים או לא והביא דעת הרמב"ם דאין אנו בקיאים בטומאת מראות נגעים ואלו היינו בקיאים

היינו שאסור להקריב לכתחילה, אבל לא הוי בגדר פסול וממילא בדיעבד הורצה.

(ג) אמנם יש להעיר לפי דברי רבא דזבחים ע"ג ראמר השתא דאמרי רבנן לא לא מרצה אי נקריב לא מרצה, ומטעם דחוי, א"כ הכא נ"כ כיון דאיכא איסור בלכתחילה שלא להקריב קרבן שיש בו מיעוט אכילה מטעם דאין מביאין קרשים לביה"פ, י"ל דאינו מרצה, מטעם דחוי, ואף שיש לומר דדוקא באופן דאסור מצד פסול לא מרצה, אבל לא באופן שהוא מצד איסור, דאין בזה פסול הקרבה, לא שייך דחוי, מ"מ כיון דסו"ס אינו יכול להקריב שייך בזה דחוי — ויש להוכיח לבאורה כי מדברי הרמב"ם בפ"ז מהל' פסוה"מ הי"ז שכתב שם וז"ל וכל אלו המתערבין בחיים אם הקריב הורצה שאין בעלי חיים נרחין עכ"ל, מלשון זה משמע, דכלל כל אלו שאין להקריב לכתחילה ויש בהם גם האשם שנתערב בשלמים שאיסור הקרבנות הוא מטעם שאין מביאין קרשים לביה"פ, וגם על זה כתב הרמב"ם דהורצה בדיעבד מטעם שאין בע"ח נרחין, ומשמע דלמ"ד בע"ח נרחין גם זה בכלל דחוי, וגם זה נכלל בדברי רבא שאמר השתא דאמרי רבנן לא נקריב אינו מרצה ג"כ, והיינו כמו"ש הכס"מ דדברי רבא למ"ד בע"ח נרחין, ורוחק לומר דהרמב"ם כוונתו על שארי הפסולים — הרי מבואר דגם באיסור הקרבה אעפ"י שאינו בגדר פסול שייך בו דחוי — ולפ"ו באופן דעבר והקריב התורה בער"פ כשר בדיעבד למ"ד בע"ח אינן נרחין אבל למ"ד בע"ח נרחין, שייך בזה פסול דחוי. —

(ד) ובעיקר הקושיא נראה דבמצות שבחלות תורה ליתא בזה איסור לאכול בער"פ, יען רכל האיסור של אכילת מצה בער"פ לא נאמר רק על המצה שיוצאין בה ירי חובת מצה, משא"כ מצת של חלות תורה המיוחדת של פסח כמבואר במשנה פסחים ל"ה ע"א, ושם בגמ' ל"ח ע"ב, ודין מצה זו כדין מצה עשירה שאין בה איסור אכילה בער"פ.

(חמשך יבוא)

חיים בהגאון מוהר"ם רא"ן, רב בברוקלין

אמאי פסולות אמר ר' חנינא מתוך שהיו מרובות נפסלות בלינה רתניא אין מביאין תורה בחג המצות מפני חמץ שבה פשיטא אמר רב ארא בר אהבה הכא ביד עסקינן וקסבר אין מביאין קרשים לבית הפסול וכו' יעו"ש — והנה משמע דעיקר העיכוב הוא מפני החמץ שבתורה, ויש בזה מיעוט אכילה ויבואו קרשים לביה"פ, ולהכי קאמר התנא מפני חמץ שבה, והיינו שאסור באכילה מדאורייתא, ותמוה הלא גם איסור דרבנן יעכב, דגם באיסור דרבנן חשו חכמים שלא תבוא עי"ז לביה"פ במבואר בזבחים ע"ו יע"ש, וא"כ כיון שאסרו חכמים לאכול מצה בערב פסח, ומסתבר שבכלל זה גם מצות שבתורה, וא"כ מדוע נקט התנא מפני חמץ שבה — והנה הצ"ח בפסחים עמד בזה וכתב דאם עבר והביא קרבן זה שאיסור הקרבנות מפני מיעוט אכילה כשר בדיעבד, וממילא אם הביא התורה בער"פ דאז בדיעבד מחויב לאכול המצה מטעם דלא העמידו דבריהם במקום מצוה יע"ש — אבל יש להעיר דזה תליא בפלוגתא אם הקרבן כשר בדיעבד וכאשר יבואר.

(ב) תנן בזבחים ע"ה אשם שנתערב בשלמים רבי שמעון אומר שניהם ישחטו בצפון ויאכלו כחמור שבהם אמרו לו אין מביאין קרשים לבית הפסול וכו' מבואר בזה דרבנן דר"ש דבשביל מיעוט אוכלין שיש בזה חששא דקרשים שלא יפסלו, מנעו דין הקרבה מכל הקרבנות שהם בתערובות ודינם שירעו עד שיסתאבו, ויש לעיין אם הוא מטעם פסול, אשר בשביל זה הוי תורת פסול על כל הקרבנות שבתערובות, או"ד דרק איסור הקרבה עליהם ולא פסול, — ויש להעיר לפי מה דפליגי ר' אליעזר ור' יהושע בפסחים ע"ז ובמנחות ב"ז דר"א סבר אם אין בשר אין דם, וקו"ל בר' יהושע דסבר דם אעפ"י שאין בשר, אם דם נשאר כזית בשר, הרי חזינן דבשביל מיעוט אכילה רבשר אינו גורם פסול להקרבן, ומה נרע באופן דמיעוט אכילה מהא דנטמא או נאכר הבשר, וע"כ צ"ל דעיקר הדין דמיעוט אכילה אינו אלא גרר איסור,

„אמרי יואל“

מי שבחפצו לקנות החמשה חלקים "אמרי יואל" על דרוש אשר העירו גאוני הרור כי הם ספרים נחוצים אם ביחד או לאחדים יפנו על הכתובת דלמטה

RABBI HERZOG

29 Francis Bourgeois

Paris, France

ספרי ילקוט יהודה

ג' חלקים על "בראשית שמות" "ויקרא"

בו נאספו ררשות חז"ל הנוגעים "למוסר ולמשפט העברי" לפי סדר הכתובים, ועליו נלוה ביאור המבאר ביחוד עומק המוסר והמאור שבתורה. מתכרו הרב הגאון המפורסם מו"ה יהודה ליב גינזבורג, רב בעיר דענווער קאלארדא.

מחיר כל חלק 20—1. כל ג"ח ביחד ג' דולר, כלו בכריכה יפה.

לפנות אל המחבר.

RABBI L. GINSBERG,

1553 Grove Street,

Denver, Colo.

כל הנעשה בבית חרושת של יוראפשע סטריקפלי כשר וואורשם פעקטארי מיני הבשר וקניקנים וכרכשאות המה נעשים ברקדוק רב בעניני הכשרות מהחל עד כלה, ומהודרים בטעם ויופי, בעלי בית חרושת המה אנשי שם, מפורסמים ונודעים לתהלה, מופלגי תורה ויראי ד', ר' שמואל דאוידאוויטש ר' ישראל פונקער, ור' אליהו ליל, המה בעצמם מוחזקים ונאמנים בכשרותם, ליתר שאת עומד אצלם המשגיח המפורסם בעולם הכשרות לאיש מיוחד במינו במקצוע זו, בהשגחתו וישרתו הנעלה הר' דן תומרקין, ובהכשר הרב הגאון המפורסם כמעלות ומדות תרומיות מוה"ר ישעי' קארלינסקי שליט"א וזה מספיק ומשביע רצון אלה המהדרים לכשרות מדויקת ומצוינת.

European Kosher Provision Mfg. Co.
126-128 Attorney St. New York City

פיינבערג כשר סאסעדזש סא. סענועס סיטי מא.

כל מיני בשר מעושן וכרכשאות הנעשה בבית חרשת של פיינבערג כשר סאסעדזש קאמד פאני נעשים ברקדוק רב בעניני הכשרות מהחל ועד כלה, ומהודרים בטעם ויופי, ועומד תחת השגחת הרב הגאון המפורסם ר' יהוא ברואוער אבד"ק סענועס סיטי. ומלבד זה עומד שם משגיח תמיד ירא ד' כל היום והניקור והשרייה והמליחה נעשה הכל כרת וכרין וזה מספיק ומשביע רצון אלה המהדרין לכשרות מדויקת ומצוינת.

FEINBERG KOSHER SAUSAGE FACTORY

709 Linwood Blvd.

Kansas City, Mo.

לאזאר'ס

כשר סאסעדוז פעסטארי

משיקאגא

את זה תאכל

כל מיני בשר ונקנקים וכרכשאות הנעשים בבית חרושת זה הוא בקדקוד דב בעניני הכשרות מהחל עד כלה בלי שום חשש ומקפוא.

בית חרושת זה עומד בהכשר הרבנים הגאונים המפורסמים שליט"א בשיקאגא, הרב ר' חיים צבי רובינשטיין, והרב ר' יהודא האשעסמאן, ומלכד זה מר. לאזאר בעל בית חרושת, הוא מפורסם לאיש נאמן ומוחזק בכשרות, וזוהו מספיק ומשביע רצון אלה המהדרים לכשרות מדויקת ומצוינת.

LAZAR'S KOSHER SAUSAGE FACTORY

3648 W. Roosevelt Road

Chicago, Illinois

עיני כל ישראל למזרח

כל איש אשר רוצה יין כשר ומהודר לפסח ולכל השנה בעד קרוש והכרלה ולשמחות, יפנה אל:

מזרח ווייז סא. אינק. 317 גרענד סט., ניו יארק

נשיא המסחר ר' יהודה ליב איש הורוויץ נודע ומפורסם משנים רבות במסחר היין, אשר כל יינו יפה ומוב ומהודר בכשרות, הוא הסוחר הראשון באמריקה בעד יינות ארץ ישראל, ונמ עתה הקאמפאני זו המה הסוכנים היחידים בעד יין כרמל מארץ ישראל. וכל איש יפנה אל קאמפאני זו בעד יין מזרח כרמל מא"י

גם נמצא שם יין וכרענדי מקאליפורני, הנעשים בהשנחתם ובהכשרם של הרבנים הגאונים המפורסמים שליט"א הרב ר' גרשון הכהן קאצמאן, והרב ר' מאיר הירש, גם שליוואוויץ של פסח הנעשה באונגארין, הכל כשר ומהודר בתכלית הכשרות.

MIZRACH WINE CO. Inc.,

J. L. Horowitz, Pres.

317 Grand St., New York, N. Y.

Phone Dry-Dock 0033

מאכט אייער אייגענע אייז קרים אין הויז

דאס איז א נייער וועג

אין א אויפאמאטישען פרידזשידיר אדער

האנד געפרויערען

רייכער, פיינער געשמאקער אייז-קרים, ווי איהר קענט קויפען—קאנט איהר אליין מאכען אין אייער היים אין בלוז א פאר מינוט. יעדער פעקעדיש פון דזשאנקעט איז קרים מיסקס, — קאנט איהר מאכען א קווארט אייז קרים.

גלעטיג — גרינג — ווערט נישט אויפגעלייזט

גרינג צו פארדייען — קיין אייז שטיקלאך

אויב איהר וועט אריינמישען צורייבענע פרוכט, ניס, פינאט, טשאקאלאד און ז. וו. — וועט איהר באקומען אייער פערלאנגט אייז קרים. דזשאנקעט איז קרים מיסקס ענטהאלט נישט קיין סמארטש, קיין דזשע-לאטיין.

כשר — דאס קען געברויכט ווערען אין יעדער ארמאדאקסישער אידישען היים.

געפאקט אין סעלאפין בוי אייער גראסערי מאן

אמלאנטיק סיטי נד"ז

אסטענד האטעל

איינציגער אידישער האטעל אויפ'ן סאמע בארדוואק

דער אסטענד האטעל האט אלע מאָדערנע בעסועהמליכסייטען און אויסשטאַטונגען ווי אין די גרעסטע אמעריקאנער האטעלס. די רומס געגען איבער דעם ים. ים וואסער אין אלע רומס, די פיינסטע און בעסטע שפייזען כשר בתכלית הכשרות לפסח ולכל השנה. דער פערזאנלעך מר. יונה גרינוואלד איז באוואוסט פאר א נאמן ומחוס בכשרות. "יונה" מצאה בו מנוח, ושם ינוחו יגיעי כח.

ביי ר' יונה גרינוואלד, געפינט מען זיך רוהיג אין די הייסע טעג וואָס יעדער מענטש איז מיער. יגיעי כח, קענען זיך דארטען אָפּ רוהען. ספעשעל ביליגע רעזעס פאר פאמיליעס.

OSTEND FORMERLY ESPLANADE HOTEL

Boardwalk and Boston Ave., Atlantic City

Phones: 4-6531 4-6532

בית חרושת של

רובינסקי - שפירא כשר סאסעדוז פעקטארי
ב ש י ק א ג א

בית חרושת זה נעשה כל מיני בשר מעושן, נקנקים וכרכשאות, כשרים בתכלית הכשרות מהחל עד כלה.

בית חרושת זה עומד בהכשר הרבנים הגאונים המפורסמים הרב ר' חיים מעדניק שליט"א, והרב ר' יצחק אייזיק שמאל שליט"א.

המה מעירים בהכשרם כי בית חרושת זה מתנהגת בתכלית הכשרות על צד היותר טוב, משניה תמידי נמצא שם, איש יר"ש ומומחה בעניני השגחת הכשרות, והכל נעשה בהשגחתו, רואח ומשגיח על הבשר המוכא שם, וגם על הניסור, השריה המליחה והדחה, והמה מבקרים תמיד הפעקטארי, ורואים ומעירים כי הכל נעשה בהכשר גמור.

הרבנים אלו המה מהרבנים החשובים בעיר, ערותם נאמנה אשר כל הנעשה בבית חרושת של רובינסקי-שפירא הוא בתכלית הכשרות.

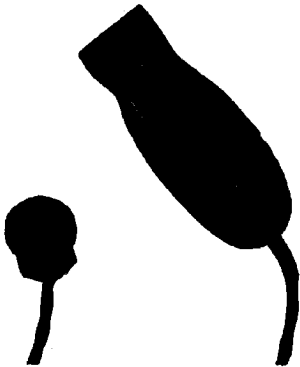
די קליוולאנד היברו כשר סאסעדוז מאנופעקטשוריינג קאמפאני

כל מיני בשר ונקנקים וכרכשאות הנעשים בבית חרושת זה הוא בדקדוק רב בעניני הכשרות מהחל עד כלה בלי שום חשש ופקפוק.

בית חרושת זה, פנים חדשות בא לה, ונעשו כל התקנות הנחוצות לכשרות, ועומד בהכשר הרב הגאון המפורסם ר' יהודא העשיל הלוי לעווענבערג שליט"א רב בקליוולאנד, ומלכד זה עומד שם משגיח תמידי ירא ושלם, וזהו מספיק ומשביע רצון אלה המהדרים לכשרות מדויקת ומצוינת.

THE CLEVELAND HEBREW KOSHER SAUSAGE MFG. CO.
2702 E. 51 Street Cleveland, Ohio

המצאה חדשה להסיר המכשלה
THE SCHICK BLADELESS ELECTRIC SHAYER

כאשר רבים נכשלים בגלל הזקן בתער שעוברים על חמשה לאיון, מפאת שקשה להם גלוח הזקן במספרים, או השחתה בסם מפני הכאב משריפת הפנים, תקנה גדולה להנצל ממכשול, לעשות גלוח הזקן כתספורת חשמלית המכונה:

Schick's Electric Shaver

תספורת חשמלית זאת הוא כעין מכונת מספרים המכונה קליפער, ועושה פעולת הגלוח כהרה עין בלי איבוד זמן, ואיננו מסרט הפנים שום פעם, ועוד מדפא אותו. תספורת חשמלית זאת היתה מחירה 25 דולר וכעת הוזל המחיר על 15 דולר

הכתובת:

SCHICK DRY SHAYER
Stamford Connecticut

צוויינים באנקט האלל און באלל רום
רוזוועלט ראוד ביי קעדזי עוועניו

פראכטפאלער האלל, און באלל רום מיט די לעצטע מאָדערנע איינריכטונג, און די בעסטע באהאַנדלונג פאר חתנות, באַנקעטען, פארטיס, א.ו. מיט מעסיגע פרייזען. אלעס וואָס ראָרט ווערט צוגעגרייט איז סטריקטלי כשר, מיט דעם בעסטען משגיח ר' ועלינג ראַומאַרין, וואָס ער איז באַוואוסט ביי די רבנים, פאר דעם בעסטען משגיח.
ZWEIG'S BANQUET AND BALLROOM, 3146 W. Roosevelt Road
Phone: Van Buren 4747

את זה תאכל

כל הנעשה בבית החרושת של מאָריסאָן ענד שיף
כשר וואורשט פראָדוקטען

מיני הבשר ומניקנים וכרכשאות המח נעשים בדקדוק רב מהחל ועד כלה בעיני הכשרות ומהודרים בטעם ויופי, הוא בית החרושת היחיד בנירענגלאנד סטייטס אשר יש לה חוקת כשרות ומפורסמת זה עשרים שנה. וכשר אפילו למהדרין מן המהדרין, ועומדת תחת השגחתה המעולה של הרב הגאון אהרן דוד הכהן ועלדנער רב בעיר באַסטאָן רבתי.

Tel. Capitol
 4713-4714

64-66
 Fulton St.

היברו נאשאנאל כשר ווארשט פאבריק בניו יארק

נכנס כעת תחת רשות של בתי חרושת „סיני כשר“, „כשר סטאר“
משיקאנא. אשר בראש בעלי בתי חרושת, ר' שלמה לעווין, ור' אברתם
שמואל ברוידא.

המה אנשים המפורסמים לכל הרבנים, ולעולם היהדות לאנשים מוחזקים ומומחים
בכשרות. וכל אנשים החרדים בניו יארק רבתי והסביבה יוכלו להשביע עונג
לאכול הווארשט כשר שלהם אשר נעשה עתה בכית חרושת „היברו נאשאנאל
כשר“ ווארשט פאבריק, אשר נהדר בהדר הכשרות המדוקדקת והמצוינת,
ומהודר בטעם ויופי.

Hebrew National Kosher Sausage Factory

155 E. Broadway

New York, N. Y.

מצה היפה והבריאה שבעולם

מצה הכשרה שבעולם

סאן מלכי רבנן

מצה העולה על שלחן מלכים

ושמרתם את המצות

אכלו את המצה הכי כשרה ומחודרה
היחידה בעולם במינה

מאנישעוויטץ מצות

קמח מצה, פארפעל, קייק מעהל, מצה דקה, ומצה עשירה
האול ווהעיט, היידזשיעניק, און מצה סיריעל

אפית מצות מאנישעוויטץ נעשית תחת השגחת התמידית של
אגודת הרבנים האורתודוכסים דארצות הברית וקנדה

יותר ממאה רבנים גאונים מכל קצוי תכל העידו בכתב כי
מצות מאנישעוויטץ כשרות אף למחודין מן המחודין

די ב. מאנישעוויטץ קאמפאני

THE B. MANISCHEWITZ COMPANY

143 Bay St., Jersey City, N. J.

2100 W. 8th St., Cincinnati, Ohio

הרואה חכמי ישראל אומר ברוך שחלק
 מחכמתו ליראיו.
 הרואה אוכלסי ישראל אומר ברוך חכם
 הרזים, וכמה ששים רבוא.
 הרואה חכמי אומה"ע אומר ברוך שנתן
 מחכמתו לבריותיו. (ברכות נ"ח).

די אמעריקאנער אידען האבען איצט א גלענצענדע געלעגענהייט צו זעהן הונד-
 דערטע טויזענדער אידען צונויפגעזאמעלט אויף איין פלאץ

זונטאג דעם 29טען יולי

— ביי דעם —

אידישען פאלקס-טאג

אין פארבינדונג מיט די צווייטע וועלט-אויסשטעלונג 1934

דאָרט וועט קומען צו אויסדרוק דורך געזאנג, ליכט און קאליר אלעס וואָס דאָס אידישע
 פֿאָלק האָט געשאַפֿען אויפֿן נייסטיגען און סולטורעלען געביעט. אַ ריזיגער דראַמאטי-
 שער ספעקטאַקל "די עפיק פֿון אַ נאַציאָן" וועט אייך פֿאַרשאַפֿען אַן אומשעצבאַרען
 און אומשילדערבאַרען פֿאַרגעניגען.

אַהן צווייפֿעל אז עס וועט זיך באַצאָהלען צו מאַכען אַ ריזיגע אפילו פֿון אייניגע טויזענד
 טייל און קומען אין שיקאַגא, זונטאג דעם 29טען יולי, און זעהן די גרעסטע אידישע
 פֿאַרשטעלונג פֿון אלע דורות.

דעזערווירטע טיקעטס פֿאַר \$2.00; \$1.50; \$1.00, קאָן מען באַשטעלען אין אַמיס פֿון
 אידישען פֿאָלקס-טאָג, 30 וועסט וואַשינגטאָן, שיקאַגא אייל.

JEWISH PEOPLES DAY

July 29, 1934

30 West Washington St.

Chicago, Ill.